

Bütün
ülkelerin
proleterleri
birleşiniz!

yeni yol

TİP ve TKP Merkez Komiteleri tarafından yayınlanmaktadır.

15 Şubat 1988, Sayı 8

İki ülke ilişkilerinde olumlu bir adım DAVOS

30-31 Ocak tarihlerinde İsviçre'nin Davos kentinde, uzun yıllardan sonra Türkiye ve Yunanistan başbakanları biraraya geldiler. Özal ve Papandreu arasında gerçekleştirilen görüşmeler, iki ülke arasındaki ciddi gerginliklerin yumuşatılması, sorunların diyalog yoluyla halledilebileceği yönünde atılan bir adım oldu.

Davos görüşmelerinin sonucunda yayınlanan ortak bildiriye, iki ülke arasındaki sorunların çözümü yolunda, ilk önce iki tarafın da ortak gayreti gerek-

tiğine, görüş farklılıkları arasındaki mesafenin kapatılmasının zaman, iyi niyet ve güvene dayandığı belirtiliyor.

Gerek görüşmelerin seyri, gerekse ortak bildiri de yer alan değerlendirme de görülen; iki ülke ve dünya kamuoyunun olumlu tepkilerinde ortaya konulan, Türkiye ve Yunanistan arasındaki anlaşmazlığın gerginlik ve kışkırtma, tehdit ve kaba kuvvet kullanma yoluyla değil, ancak karşılıklı diyalog zemini yaratılarak çözülebileceği düşüncesidir. Bu düşünce Davos görüşmeleriyle kazanmıştır.

Özal ve Papandreu'nun Davos buluşması öncesi ve sırasında gerici ve şoven güçlerin yeniden gerginlik yaratma, henüz ortaya çıkan iyimser havayı yoketmeye yönelik girişimleri basında yer aldı. Ayrıca basında yer yer iki ülke arasındaki sorunların boyutlarını ve eskileri hatırlatan "anlaşmanın gerçekleşmeyeceği, anlaşmanın çok zor olduğu, hayal bile edilemeyeceği" yönünde bazı görüşlerde yer aldı.

İki ülke arasında görüşmelerin geçmişten farklı iyimser bir havada başladığı zamanda, kamuoyunun dikkatlerini diyalogun başlaması yolunda atılan adımlara değil de, daha adım atılmadan zorluklara değinmek düşündürücüdür. Bu anlamda 30 Ocak tarihli Milliyet'te M. Ali Birand'ın "Bu filmi daha önce defalarca gördük" başlıklı yazısında "Türk ve Yunan başbakanlarının Davos'taki buluşma-tanışma toplantıları hakkında hem bizde, hem de Yunanlılarda öylesine spekülasyon yapıldı, öylesine senaryolar ve dosyalar hazırlandı ki, sonuçta galiba hepimiz hayal kırıklığına uğrayacağız" sözlerini anlamak güçtür. Oysaki Türkiye ve Yunan halklarının dostluk ve barış istemleri öylesine güçlüdür ki halklar er veya geç iki ülke arasında diyalogun yolunu açmak için sürekli çabalamıştır.

Aralarındaki tarihsel-kültürel bağlar çok eskiye dayanan iki ülke halkının çıkarı açıktır ki barıştan, yumuşamadan, dostluk ortamından yanadır. Türk-Yunan dostluk girişimleri böylesi köklü is-

temler dayanmaktadır. Davos görüşmesiyle atılan olumlu adım, hiç şüphe yok ki dünya kamuoyunun vicdanın ortaya koyduğu yumuşamadan yana tavır kadar, Türk ve Yunan halklarının barıştan yana tavrına dayanmaktadır.

Elbette atılan adım herşeyi çözmüş, Davos görüşmesi yıllardır varolan gergin-soğuk ortamı tamamen ortadan kaldırmamıştır. Gelinek nokta işin başlangıcıdır. Bu noktaya, Yunanistan Komünist Partisi Genel Sekreteri Harilos Florakis 3 Şubat tarihli basın toplantısında değinerek, Davos görüşmesi üzerine değerlendirmesini şu sözleriyle ortaya koydu: "Şimdi hükümet diyaloga girdi ve bu anlamda biz bunu se-

Devamı 6. sayfada

TİP ve TKP
Sosyalist Parti'nin
kuruluşunu değerlendirdi

"UZUN BİR ARADAN SONRA SOL BİR PARTİNİN KURULMASI OLUMLU BİR GELİŞMEDİR"

Sosyalist Parti'nin kuruluşu üzerine Türkiye İşçi Partisi ve Türkiye Komünist Partisi adına Osman Sakalsız ve Mehmet Karaca imzasıyla yapılan ortak açıklamada uzun bir aradan sonra Türkiye'de sol bir partinin kurulması olumlu bir gelişme olarak değerlendirildi. Ülkenin politik gündeminde legal komünist partisinin kurulmasının bulunmasının bu değerlendirmeyi değiştirmeyeceği de ifade edildi.

TİP ve TKP adına Sakalsız ve Karaca yoldaşlar tarafından yapılan ortak açıklama şöyle:

TİP ve TKP olarak Türkiye'de uzun bir aradan sonra legal sol bir partinin kurulmasını olumlu bir gelişme olarak değerlendiriyoruz. Legal bir komünist partisinin kurulmasının ülkemizin politik tartışma gündeminde olması bu de-

Devamı 6. sayfada

TİP ve TKP Merkez
Komiteleri'nin Davos
görüşmeleriyle ilgili
açıklaması:

"Görüşmeden her iki taraf ve barış kazançlı çıkmıştır"

Davos'ta gerçekleşen Özal-Papandreu görüşmesi, Türkiye ve Yunanistan arasındaki ilişkilerin gerginlikten yumuşamaya dönüşmesine doğru atılmış bir adım olmuştur.

Herşeyden önce iki ülke arasındaki anlaşmazlık konularının kaba kuvvet kullanma yoluyla değil, ancak karşılıklı diyalog yoluyla çözülebileceği kanısı güç kazanmıştır. Bu yolla daha ileri adımlar atılmasını kolaylaştıran bir diyalog mekanizmasının karara bağlanmış olması da olumludur. Bu bağlamda iki ülke arasında karşılıklı iyi niyet ortamını geliştirmeye yönelik bir yaklaşımın belirmesi önemli bir işarettir.

İkinci önemli nokta, NATO üyesi bu

Devamı 7. sayfada

“İnsan hakları ve düşünce özgürlüğünün tümüyle uygulanmasını istiyoruz...”

İsviçre Başbakanı T.Özal ile Kutlu ve Sargin konusunu görüşmesi istendi

İsviçreli 14 parlamenter, İsviçre Başbakanı Walter Buser ve Ekonomi Bakanı Jean-Pascal Delamuraz'ya verdikleri bir mektupla, Turgut Özal'la Davos'ta yapacakları görüşme sırasında TİP ve TKP genel sekreterleri Nihat Sargin ve Haydar Kutlu'nun durumunu gündeme getirmelerini istedi.

“Kutlu ve Sargin'a Özgürlük Komitesi” tarafından hazırlanan ve İsviçreli 14 parlamenter tarafından İsviçre Başbakanı ve Ekonomi Bakanı'na verilen mektupta, Türkiye'de insan haklarının ihlal edildiği, TİP ve TKP genel sekreterlerine işkence yapıldığı ve tutuklandıkları belirtildi ve iki genel sekreterin serbest bırakılmaları ve özgürce politika yapabilmeleri gereğinin Türkiye Başbakanı'na hatırlatılması istendi.

Öte yandan İsviçre Emek Partisi Genel Sekreteri ve Milletvekili Jean Spielmann da Ekonomi Bakanı Jean-Pascal Delamuraz'ya bir mektup gönderdi ve Davos Sempozyumu'nda Türkiye Başbakanı Turgut Özal ile yapılacak görüşmede sadece ekonomik konuların ele alınmamasını, Türkiye'de ilericilere uygulanan baskıların dile getirilmesini istedi. İsviçre Emek Partisi genel sekreteri, TİP ve TKP genel sekreterlerinin durumunun da Türkiye Başbakanı'ndan sorulması gerektiğini bildirdi.

İngiltere İşçi Partisi Milletvekili Jeremy Corbyn Türkiye'deki işkence uygulamalarını protesto etti

● İngiltere İşçi Partisi milletvekili Jeremy Corbyn, Londra Türkiye büyükelçiliği önünde gözleri siyah bir bantla bağlı olarak Türkiye'deki işkence uygulamalarını protesto etti ve elçilikten işkenceci konusunda bilgi istedi. Çok sayıda İngiliz ve Türkiyelinin katıldığı protesto gösterisinde Kutlu ve Sargin'a özgürlük istemi dile getirildi. İşkenceyi protesto eden ve işkenceci konusunda bilgi isteyen bir mektup büyükelçiliğe bırakıldı.

Suriyeli hukukçulardan dayanışma

Suriyeli hukukçuların, “TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu ve TİP Genel Sekreteri Nihat Sargin'a özgürlük” belgisi altında başlattıkları imza kampanyası, hukukçular arasında geniş ilgi ve destek görecik devam ediyor.

Kampanyaya katılan 87 hukukçu adına bir heyet Kutlu ve Sargin'a özgürlük isteyen protesto mektubunu Şam Büyükelçisine ilettiler. Protesto mektubunda şöyle denilmekte:

“Türkiye Cumhuriyeti Devlet Başkanlığına, Başbakanlığa ve Şam Türk büyükelçiliğine;

Türk hükümetinin 16.11.1987 günü, tanınmış yurtseverlerden Türkiye Komünist Partisi MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu ve Türkiye İşçi Partisi Sargin'ın ülkelerine dönüşleri sırasında gözaltına alınmaları ile ilgili haber biz aşağıda imzaları bulunan avukatları şaşırtmıştır.

Bu uygulama, hükümetin açıkladığı demokratikleşme programıyla, partilere ve yurtseverlere yasal seçimlerde kendi

özgürlüklerinin tanınması iddiası ile çelişiyor.

İnsan haklarını savunmada üzerimize düşen insani görevlerimize yerine getirebilmek amacıyla, Türk yetkililerinden, dünya insan hakları bildirisine bağlı olarak Türkiye Komünist Partisi MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu ve Türkiye İşçi Partisi MK Genel Sekreteri Nihat Sargin'ı ve tüm politik tutukluları hemen serbest bırakılmalarını, demokratik ortamı sağlayıp, herkese iş ve siyasi çalışma güvençesi sağlanmasını istiyoruz.”

Malta Komünist Partisi, Malta halkını ve hükümetini Sargin ve Kutlu ile dayanışmayı yükseltmeye çağırdı

Malta Komünist Partisi, Türkiye'deki duruma ve Evren-Özal hükümetini insan haklarını çiğneyen tutumlarına kamuoyunun dikkatini çekmek istiyor. Bu hükümet Avrupa Topluluğuna, Ortak Pazara kabullerinin koşulu olarak Türkiye'ye demokrasinin geri geleceği sözünü vermişti. Son gelişmeler Evren-Özal hükümetinin sözlerini yerine getirmediklerini göstermiştir.” denilen çağrıda, Kutlu ve Sargin'in 19 gün boyunca emniyette işkence gördükleri ve en insanlık dışı uygulamalara uğradıkları belirtilerek

“Avrupa Topluluğu Kutlu ve Sargin'in serbest bırakılmalarını ve politik yaşamdaki yerlerini almalarına izin verilmesini talep etmiştir. Amnesty International bu iki kişiyi düşünce suçlusu olarak değerlendirmiştir. Bütün Avrupa'daki parlamentolar Türkiye hükümetini protesto etmişlerdir. Maalesef Malta'da ne hükümet ne de muhalefet partileri bu konudaki görüşlerini açıklamadılar.

Malta Komünist Partisi, olarak Malta hükümetini ve muhalefet partilerini, Türkiye'deki insan hakları ihlali ve Kutlu ve Sargin'in tutuklanmaları konusunda Batı Avrupa Parlamentoları gibi tavır almaya ve iki genel sekreterin serbest bırakılması için savunma haklarının verilmesi ve politik görüşlerini özgürce savunmalarının sağlanması için tavır almaya davet ediyoruz.” deniliyor.

Bulgaristan'daki yabancı öğrencilerden yüzlerce imzalı protesto dilekçesi...

Bulgaristan'da yüksek öğrenim görmekte olan yabancı öğrenciler Kutlu ve Sargin'in kanunsuz bir biçimde Türkiye yöneticileri tarafından tutuklanmalarını

Devamı 7. sayfada

Türkiyeli politik göçmenler için:

AVRUPA KONSEYİNDE DEKLARASYON İMZAYA AÇILDI

Türkiyeli politik göçmenlerin ülkelerine özgürce dönebilmeleri, ülkelerinde özgürce politik faaliyette bulunabilmeleri ve Türkiye'de genel affın gerçekleşmesi için bir deklarasyon imzaya açıldı. Sosyalist Grup Başkan Yardımcısı Fransız Jean Pierre Fourre tarafından imzaya açılan deklarasyonu ilk anda aralarında SHP milletvekilleri İsmail Cem, Eşref Erdem ve İstemihan Talay'ın da bulunduğu 39 Parlamenter imzaladı.

Fourre tarafından 25 Ocak 1980 tarihinde kaleme alınan ve imzaya açılan deklarasyonda şu istemlere yer verildi:

“Aşağıda imzaları bulunan Konsey Parlamento üyeleri olarak, politik mültecilerin hakları üzerine, parlamentonun durumunu, alınan değişik kararları göz önünde tutup ve yeniden ele alarak, Türkiye'de temel insan hakları ve özgürlüklerinin özellikle örgütlenme ve düşünce özgürlüğünün tümüyle uygulanmasını, Kendi ülkelerine dönmek isteyen politik göçmenlerin dönüşlerine karşı tüm engellerin kaldırılmasını, Türkiye'de özgür politik faaliyetlerinin garanti altına alınmasını ve genel affın acilen karar altına alınmasını talep ediyoruz.”

Ulusal Barış Konseyi'nin birinci yılında

AFGANİSTAN GERÇEĞİ

Mihail Gorbaçov:
"Cenevre'de bir anlaşma sağlanabilirse Sovyet Birlikleri 15 Mayıs'tan itibaren çekilmeye başlayabilir"

Afganistan'da ulusal barış politikası izleneli bir yılı aşkın bir zaman geçti. Bu politikanın izlenmesinde amaç, ülkede 9 yıldır süren kardeş kavgasına son verilmesi, barışın sağlanmasıydı. Bu da işçilerden mollalara kadar tüm toplumsal güçler arasında bağlaşıklık kurulmasıyla elde edilebilirdi.

15 Ocak 1987'de ulusal barış politikasının izleneceğinin açıklanmasıyla birlikte, buna uygun olarak tek taraflı ateşkes ilan edildi, aralarında eski Afgan Kralı Muhammet Zahir Şah da bulunmak üzere tüm muhalefet güçlerine diyalog çağrısında bulunuldu, koalisyon hükümeti kurulması önerildi. Ülke içindeki silahlı gruplarla görüşmelere başlandı.

Hükümet aynı zamanda Nisan Devrimi'nden bu yana izlenen tutumu değerlendirdi. Ezici çoğunluğu köklü dini inançlara sahip olan Afganistan'da dinsel ve öteki geleneklerin bir kenara bırakılmış, özel sermayenin ekonomideki rolünün küçümsenmiş, toprak ve su reformunda hatalar yapılmış olduğu saptandı. Yeni politikada tüm bunların düzeltilmesi yoluna gidildi. Yeni anayasa tasarı, okuma-yazma oranının oldukça düşük olması gibi ciddi bir zorluğa rağmen, ülke çapında muhalif silahlı grupların kamplarında dahi tartışıldı. Bu tartışmalar sonunda Anayasa Komisyonu'nun 15 bin kadar öneri gelmesi tartışmanın yaygınlığı hakkında bir fikir verebiliyor.

ANAYASA

Anayasa tasarısının ana unsurlarından biri Afganistan Demokratik Halk Partisi'nin iktidar üzerindeki tekeline bırakılmasıdır? Temmuz ayında çıkarılan partiler yasasıyla çeşitli sınıf ve tabakaların temsilcilerinin, ulusal işadamlarının, dini çevrelerin, köylülerin parti kurabilmeleri olanağı sağlandı. Bunun üzerine kasım ayı sonunda Afganistan Emekçileri Devrimci Örgütü, Afganistan Emekçileri Örgütü, Afganistan Halk İslam Partisi, Afganistan Köylü Adalet Partisi kuruldu.

İslamiyet ve devrim arasındaki ilişki Afganistan'da özel öneme sahip bir konu. Karşıdevrimcilerin "İslamiyet tehlikede" dedikleri bir ortamda ve 200 binin üzerinde molların bulunduğu, din adamlarının etkili bir toplumsal güç oluşturduğu ülkede bunun yeni anaya-

sada yer alması gerekiyordu. Ve yeni anayasada İslamiyet "kutsal din" olarak ilan edildi. Anayasa tasarısının ikinci maddesi de İslamiyetin temelleriyle çelişen yasa çıkarılmamasını öngörüyor. Loya Jirga tarafından Cumhurbaşkanı seçilen Necip de İslamiyetin izlenen politikadaki önemini şöyle belirtti: "Kuran'ın barışa dayalı ilkeleri ve ilerici mollalar, Afganistan'da ulusal barışma politikasının ayrılmaz bileşenleridir. Müslüman fundamentalistlerin toplumsal ilerlemeye karşı mücadeleleri ise ülkemizin yönetiminde yankı bulmamaktadır."

ZOR BİR YOL

İzlenen ulusal barışma politikası sonucunda önemli başarılar elde edildi. Bir yıl içinde 110 bin mülteci Afganistan'a döndü, 40 bin kişi hükümete karşı silahlı mücadeleyi bıraktı. Silahları bırakanların temsilcileri mahalli ulusal barışma komitelerinde yer aldılar. Ancak bu politikanın izlenmesi kolay olmuyor. Hâlâ onbinlerce kişi kanlı savaşı sürdürüyor, kentlerin hepsi hükümetin kontrolü altında değilken, köylerin ancak % 55'i hükümetin kontrolü altında bulunuyor. Demokratik Halk Partisi içindeki ayrılıklar ulusal barışma politikasının düşmanlarının işine yarıyor. Önceden yapılmış hatalar nedeniyle halkın zamanında hükümete karşı sarsılmış olan güveni tam olarak kazanılmış değil. Ama bu karmaşık ve çelişkili duruma rağmen hükümet inisiyatifini elinde bulunduruyor. Hükümet birçok kez karşıdevrimcilere işbirliği önerisinde bulundu, Kabil'de temsilcilikler kurmalarını, savaşa son verilecek yerlerde belli bir özerkliğe sahip bölgeler kurulmasını önerdi.

Pakistan'da bulunan karşıdevrimci örgütlerin yöneticilerinin bu önerileri yanıtları ise daima "kanımızın son damlasına kadar savaş" oldu Birleşmiş Milletler Genel Sekreter Yardımcısı Diego Cordovez sorunun politik yollarla çözümü için Islamabad'da yetkililerle görüşürken, Pakistan'da bulunan 7 parti ittifakı, BM Genel Sekreter Yardımcısıyla görüşmeyi reddetti. Karşıdevrimci partiler, Birleşmiş Milletler çerçevesinde yürütülen Afganistan-Pakistan görüşmelerini tanımadıkları için bunu reddettiklerini açıkladılar.

SON TUR

Afganistan ile Pakistan arasındaki dolaylı görüşmelerde ise ümit verici gelişmeler oldu. BM Genel Sekreter Yardımcısı Diego Cordovez anlaşmaya ilişkin birçok belgenin hazır olduğunu açıkladı. Bunların arasında, dış müdahalelere son verilmesi, mültecilerin ge-

ri dönmesi, Sovyetler Birliği ile ABD'nin üstlendikleri uluslararası garantilere ilişkin belgeler ve Sovyet birliklerinin çekilmesine ilişkin belgenin bir bölümü yer alıyor. ABD garantör olmayı ve buna uygun olarak Afganistan'da halk iktidarna karşı savaşan silahlı gruplara yardımı durdurmayı kabul etti. BM Genel Sekreter Yardımcısı bu durumda şubat ayında yapılacak Afganistan-Pakistan dolaylı görüşmelerinin son tur olabileceğini söyledi. Sovyetler Birliği Dışişleri Bakanı Şevarnadze de anlaşmada yer alan yükümlülüklerin yerine getirilmesinden 2 ay sonra Sovyet birliklerinin çekilmesine başlanacağını açıkladı. Pravda gazetesi anlaşmanın 1 Martta imzalanması ve bununla birlikte Afganistan'a karşı silahlı saldırılara son verilmesi halinde Sovyet birliklerinin çekilmesine 1 Mayıs'ta başlanabileceğini yazdı. Şevarnadze aynı zamanda Sovyet birliklerinin çekilmesinin bir yıl içinde tamamlanacağını, koşulların uygun olması halinde ise bu sürenin daha da kısalabileceğini açıkladı.

Son olarak da 8 Şubat'ta SBKP MK Genel Sekreteri Mihail Gorbaçov TASS ajansına verdiği demeçte Sovyetler Birliği'nin birliklerini geri çekmeye 15 Mayıs'ta başlayabileceklerini bildirdi. Gorbaçov, ancak Cenevre'de yapılacak olan Pakistan-Afganistan barış görüşmelerinde 15 Mart'a kadar sonuç alınmasının gerekliliği üzerinde durdu. Sonuç alındığı takdirde Sovyet birliklerinin en geç 10 ay içinde tümüyle çekilebileceğini de belirtti.

Ancak bunun gerçekleşmesi için en başta ABD'nin yükümlülüklerini yerine getirip getirmeyeceğine, karşıdevrimcilere yardımlarına son verip vermeyeceğine bağlı. ABD Dışişleri Bakanı Yardımcısı Michael Armacost'un ocak ayı başlarında Pakistan'a yaptığı ziyaret ise umut kırıcı bir durum yarattı. Michael Armacost Pakistan'da Afganlı karşı devrimci partilerin liderleriyle görüştü ve kendilerine Başkan Reagan'ın yardımlara devam edeceği, hatta artıracığı konusunda güvence veren özel mektubunu ilettili.

Açıktır ki, barışmaya giden yol güçtür. Ancak, bugün varolan durumda dünyamızın "sıcak noktaları"ni soğutmak yerine kızıştırmak yolunda girişimlerde bulunmak bu yolu daha da zorlaştırır.

Politik anlaşmazlıkların giderilmesinin aracının artık şiddete başvurmamak olduğunu Sovyetler Birliği aldığı açık tavır ve açıklamalarıyla bir kez daha göstermiştir. □

“ULUSLAR TOPLULUĞUNUN YÖNETİLMESİ MÜMKÜNDÜR”

15 Ocak tarihli Pravda gazetesinde bu başlıkla bir yazı yayımlandı. G. Şahnazarov imzalı yazıda SBKP'nin 27. Kongresinde ortaya koyulan yeni dış politika konseptinin temelinde çağdaş dünyanın birbirine bağımlılığı gerçeğinin bulunduğu belirtilerek şöyle deniliyor: “Karşılıklı bağımlılık konsepti, özünde insanlığın ekonomik ve tüm toplumsal yaşamının uluslararasılaşacağına ilişkin olarak ortaya konulan, Marksizm-Leninizmin temel fikirlerinden birinin günümüz koşullarına uygun olarak geliştirilmesinden başka bir şey değildir. Busürecin kaçınılmaz ve önemli sonucu dünyanın yönetilebilirliği özelliğinin güçlenmesi olmalıdır.”

“Şahnazarov, devamla önce dinsel, sonra bilimsel-fantastik yaklaşımlarla bu görüşün gerçekleştirilme yollarının arandığını, Hiroşima ve Nagazaki'den sonra ise bilim adamlarının dünyanın kurtarılması yolunda tek çare olarak “dünya hükümetinin” gerekli olduğu sonucuna vardıklarını yazıyor. Uluslararası çapta merkezi bir yönetimin kurulmasına ilişkin görüşlerin mondializm (Fransızca le monde, yani dünya sözcüğünden geliyor) akımıyla doruk noktasına ulaştığı, ancak bu akımın 50'li ve 60'lı yıllarda söndüğü kaydedilen yazıda Sovyet dış politikasının mondializme karşı olumsuz yaklaşımı şu gerekçelerle açıklanıyor: Dünya hükümeti görüşünün yandaşları çoğunlukla ulusların egemenlik hakkını reddetmekteydiler. Ayrıca o dönemlerde ABD ekonomik, politik ve askersel açıdan uluslararası arenada kesin üstünlüğe sahiptir. Ancak aradan geçen 25 yıllık süre içinde uluslararası güçler dengesi değişmiş, SSCB ile ABD arasında askersel-stratejik denge kurulmuş, sosyalist ve gelişmekte olan ülkelerin konumları güçlenmiştir. Böylece dünya hükümetine karşı çıkmanın temel bir gerekçesi ortadan kalkmıştır. Henüz ortadan kalkmayan ikinci gerekçenin egemenlik hakkına karşı takınılan olumsuz tavır olduğu belirtilen yazıda devamla şöyle deniyor:

“Ulusal egemenlik ile dünya hükümeti arasında objektif bir çelişki yok mudur? Böyle bir çelişki vardır ve zaten sorun da bütünsel ve bağımlı dünya konseptinin bu çelişkinin çözümü yolunda gerekli anahtar sunmasındadır. Söz konusu olan yeni bir uluslararası politik düzenin, ulusal devletlerin egemenliğinin ve bağımsızlığının reddedilmesi temelinde değil (böyle bir talep bugün de gericidir), devletlerin çıkarlarının göz önüne alınması ve birbiriyle

uyumlu hale getirilmesi temelinde gerçekleştirilmesidir. Bilindiği gibi M.Gorbaçov tarafından ileri sürülen dünyanın bütünlüğü konseptinin en canalıcı noktası farklı devletlerin çıkarlarının dengelenmesidir.”

Şahnazarov'un yazısında uluslar topluluğunun yönetilebilir bir duruma getirilmesinde uluslararası hukukun ve

■ **“Dünyanın yönetilebilir olması için uluslar topluluğunun tüm üyelerinin genel insani çıkarları öteki tüm çıkarlardan üstün tutmaya hazır olması gerekir . Sosyalizm dünyası bu görevin yerine getirilmesi yolunda yeterli hazırlığa sahiptir. Enternasyonalizm fikri düzenimizin doğasında vardır”.**

uluslararası hükümetin gerekli olduğu ortaya konularak, uluslararası hukukun günümüzde pek çok alanda düzenleyici işlev gören yaygın bir yapı kazandığı belirtiliyor. Dünya hükümeti konusunda ise şöyle deniyor: “Hükümet yoktur, ama onun belirtilerinden söz etmek için yeterli temele sahibiz. Bunlar, yetkileri sınırlı da olsa çok çeşitli yönetim işlevlerini yerine getiren, başta BMÖ olmak üzere çok sayıda uluslararası örgüttür.”

“Dünyanın yönetilebilirliği açısından erişilen düzey nasıl değerlendirilebilir?” Bu soruya Şahnazarov'un verdiği yanıtı şu şekilde özetlemek mümkün: “Bilinen nedenlerden dolayı ulaşım, haberleşme ve ticaret alanlarında uluslararası yönetim en ileri düzeydedir. Uluslararası işbölümü ise daha da geniş bir karakter kazanmıştır. Genel ve evrensel olarak adlandırılan sorunlar konusunda uluslararası ilişkiler oldukça geri düzeydedir. Örneğin, sağlık, eğitim, felaketzedelere acil yardımın örgütlenmesi, suç işlenmesine karşı mücadele alanlarında belirli bir yönetilebilirlik düzeyinde, daha doğrusu ikili grupsal ve kollektif bir zeminde devletlerin faaliyetlerinin düzenlenmesinden söz etmek mümkündür; ancak

insanlık açısından taşıdığı büyük öneme rağmen, doğanın elbirliğiyle korunması henüz ortak çabalara konu olmamıştır...Ekonomik yönden gelişmiş ülkelerle geri kalmış ülkeler arasındaki uçurum gibi dev bir evrensel sorunla ilgili olarak da durum aynı şekilde, hatta belki de daha kötüdür. ...80'li yıllarda ekonomik yönden gelişmiş ülkelerle geri kalmış ülkeler arasındaki uçurum yeniden büyümeye başlamıştır. Ama herhalde yakın zamana dek en kötü durumda olan sorun savaş ve barış konularıyla ilgili olanıdır. Geçenlerde yapılan Sovyet-Amerikan doruk toplantısında, silahlanma yarışının hiç olmazsa bir rayında treni durdurma...başarısı kazanıldı. Yok edilmesi gereken silah yüzdesi ne kadar az olursa olsun, bu olgu savaş ve barış konularında yönetilebilirlik ölçüsünün ciddi biçimde güçlendiğini göstermektedir...Ancak, kuşkusuz ki, savaş ve barış konularında elde edilen yönetilebilirlik düzeyinin gerekli boyutlara ulaştığını söylemek için zaman henüz erkendir.

Militarist güçlerin aktifleşmesinin, daha aşılması gereken engeller olduğunu açıkça gösterdiğini kaydeden Şahnazarov, şimdiye dek atılan adımların yoğun çabaların ürünü ve büyük olumsuzlukların sonucu olduğu görüşünü savunuyor. Örnek olarak, 1962 Karayip krizinin Moskova ile Washington arasında “kırmızı hattın” kurulmasına ve başka önlemler alınmasına neden olduğunu, Çernobil trajedisinin nükleer enerji üretiminin yönetimi ve denetimi konularında karşılıklı çabaların güçlenmesi yolunda itki yaptığını, AIDS'in ortaya çıkışının tıp uzmanları arasındaki işbirliğini yoğunlaştırdığını belirtiyor ve şöyle diyor: “Olayların gelişiminde işbirliğinin ve ortak yönetimin zorunlu olduğunu, ancak tehlikeli kazalarla kanıtlanmasına bir son verilmesi, yapıcı bir politik düşünce temelinde krizlerin engellenmesi ve aşılması gelecekte nasıl sağlanabilir? İşte soruların sorusu budur.”

Yazıda daha sonra Sovyet-Amerikan anlaşmasının olumlu bir ortam doğurduğu, ancak bunun zayıflık yaratmaması gerektiği, tersine gerek silahsızlanma alanında, gerekse de başka konularda bu ortamdan yararlanmak için aktifleşilmesinin zorunlu olduğu belirtiliyor. Dünyanın yönetilebilir olması için uluslar topluluğunun tüm üyelerinin genel insani çıkarları öteki tüm çıkarlardan üstün tutmaya hazır olması

gerektiği kaydedilen yazıda daha sonra şöyle deniyor:

"Sosyalizm dünyası bu görevin yerine getirilmesi yolunda yeterli hazırlığa sahiptir. Enternasyonalizm fikri düzenimizin doğasında vardır. Ama buna, toplumumuzun mükemmel enternasyonalist özelliklerinin yanısıra, kökeni uzun yıllara dayanan ve ülkemizin uluslararası arenadaki tutumlarında daima tartışmasız haklı olduğu yolunda güven telkin eden toz pembe propaganda ile bağlı bazı olumsuzlukların da söz konusu olduğunu eklemesek ikiyüzlülük yapmış oluruz. Yazında, özellikle de tarihsel romancılıkta Leninci geleneklere ters bir tutumla devrim öncesi geçişimizin şu veya bu olayının ilkesel-sınıfsal değerlendirmelerinin şovenist konulardan yeniden gözden geçirilmesi denemelerinde bulunulması, Çarlık yönetiminin ve Rusya imparatorluğuna dahil olan öteki devletlerin yöneticilerinin baskıcı ve işgalci politikalarının bazı yönlerini haklı gösteren, hatta bazen öven ifadeler kullanılması hoşgörülemez."

Yazıda devamla gerçek yurtseverlikle milliyetçiliğin hiçbir ortak yanının olmadığı vurgulanarak, tarihe dürüstçe yaklaşılması, üstünlüklerin yanısıra hataların da görülmesi gerektiği belirtiliyor.

Daha sonra insan hakları sorunu ele alınıyor. Sorunun özünde iç işler kapsamına girdiği belirtilen yazıda, onun gönüllü olarak uluslararası düzenlemelere açık bir hale getirilmesinin dünyanın yönetilebilirliğinin bir başka boyutu olacağına işaret ediliyor. Bunun uzun bir süreç olacağı ve bu süreç içinde yeni politik ilkelerin ve hukuksal normların yaratılacağı vurgulanıyor. Sosyalist ve komünist toplumsal dönüşümlerin ana amacının kişinin çok yönlü gelişmesinin sağlanması olduğu kaydedilen yazıda devamla şöyle deniyor:

"...Böyle bir sürece katılmamız kendi pratiğimizi geliştirmemiz için de olanak sağlıyor. Bilindiği gibi, Lenin, eğer gerçek payı taşıyorsa düşman kampından gelen eleştirinin bile dikkate alınmasını zorunlu görüyordu. Sosyalizm, kendi hatalarını düzelterek, sosyal adalet çerçevesini genişleterek ve kişi haklarını zenginleştirerek kapitalizm karşısında kesin üstünlüğünü kanıtlayacaktır."

G.Şahnazarov, "uluslar topluluğunun yönetilmesi mümkündür" başlıklı yazısını şu yargıya vararak sonuçlandırıyor: "...Dünyanın yönetilebilirlik alanı, tüm çelişkilere karşın, yavaş da olsa kesinlikle genişlemektedir. Giderek daha net biçimde görünen odur ki, gelecekte belirli bir devletin egemenliği olmayacaktır. Hiçbir orkestra şefi olmaksızın barış ve işbirliği şarkısını söyleyen bir dünya konseri olacaktır."

MALİ ÖZVERİ KAMPANYASI (12)

FRANSA			
Paris bölgesi	50000	F.Fr.	
Strasbourg bölgesi			
Adil A	10.000	Can P	200
Ayşe A	1500	Mehmet I	200
Dursun I	6000	Ismail Y	500
Veli Ç	4500	Ufuk Ö	150
Arif G	4500	Temel Ş	500
Metmet D	3000	...B	1000
Ahmet M	4000	Nuriye B	500
Güvenç A	6080	Şivan A	100
Fındık A	1000	Haydar Z	500
Ethem E	4000	Zafer Ç	500
Elif E	500	Fikri Y	100
Enver A	1000	Süleyman D	500
Mevlut A	6000	Nazım H	500
Osman A	6000	Yıldırım T	250
Durdu K	250	Abdülkerim Y	500
Hayri E	2000	Erdal	200
Naim E	5000	Bülent I	250
Güllü E	2000	Teyfik Z	50
Nabi Y	5000	Ziya D	400
Hayati Y	1000	Doğu E	500
Necatî Ö	1500	Bihazi F	200
Fatih Ö	3000	Selek B	500
Ali D	500	Nezik K	50
Edip E	500	Ruhi A	100
Nihat Ö	1000	Rahmi K	100
Baki I	5000		
Nuray I	2000	MOSELLE BÖLGESİ	
Celal S	2000	Öncü İşçi	1000 F.Fr.
Cevdet G	500	Madenci	200
Sabri Y	500	Dede	100
Yaşar N	1000	Izmirli genç	200
Kaya K	4000	Ekrem kızılırmak	1000
Kemal Ç	5000	Yozgatlı genç	50
Güneş Z	500	Karslı genç	50
Demir A	500	Hürriyet	100
Oktay M	500	Dönüş	50
Orhan C	500	Kürtoğlu	100
Mustafa F	500	Erzincanlı işçi	50
Tuna D	1000	Ali Sakallı	200
Yılmaz S	500	İnşaatçı işçi	100
Selim H	400	Hekimhanlı madenci	150
Satılmış K	500	Kürdistanlı	200
Ergun S	200	Savaş Gönüllü	1000
Fahri M	500	Turan	100
Mahmut Ç	200	Hulki	100
Kalender G	1000	Pala	200
Gazi F	1000	Nurhak Dağı	100
Bekir H	500	Özgür işçi	200
Hacı T	500	Özlem Sol	200
Timur R	500	Kızılgül	100
Ramiz Y	3000	Tuna	100
Yasin G	500	Firat	50
Veyis B	2000	Erciyes	30
Bektaş V	500	Ağrı	35
Abdullah K	1000	Çukurevi	50
Kazım Ş	1000	Maden	300
Şeref	2000	Demir	100
CaHit T	1000	Bakır	100
Taştan T	1000	Tunç	50
Eyüp V	500	Deniz	1000
Yahap M	500	Fransız Dost	200
Mustafa G	500	Kürt Firat	100
Behçet F	1500	Schlosser	200
Feramuz B	1500	Hilt	200
Faik P	2000	Hullar	200
Polat F	250	Quilling	50
		Colte	50
		Malter	50
		Fillan	100

“UZUN BİR ARADAN SONRA SOL BİR ...

Baştarafı 1. sayfada

ğerlendirmemizi değiştirmez.

Solun çeşitliliği günümüzün politik gerçekliğidir. Bu gerçekliğin bir dizi nedenleri vardır. Elbette bu çeşitliliğin politik alana eksiksiz yansımaları zorunlu değildir, ama farklı sol partilerin varlığını da bütün solun doğal karşılaması gerekir. Önemli olan bu partilerin gerçekten barıştan, demokrasi ve toplumsal ilerlemeden yana olup olmadıklarıdır.

Bu doğrultudaki sol partilerle, tüm diğer sol güçlerle olduğu gibi olumlu ilişkiler kurmayı amaçlayan bir yaklaşım gerekiyor. Geçmişten kalan tüm önyargıları ortadan kaldırmak için sol içi ilişkilerin bütün tarafları azami ölçüde çaba göstermelidir. Sol içi yeni bir politik kültürün oluşması herhangi bir politik çizginin dışlanmasıyla bağdaşmaz. Herhangi bir sol partinin politik düşünce ve güncel politikasının, programının değerlendirilme biçimi de bu anlamda yeni bir sol politik kültürün oluşmasına katkıda bulunduğu ölçüde olumlu bir politik anlam kazanır.

Bugün Sosyalist Parti'yi kuran ve destekleyen kadrolar 60'lı yıllardan beri politik etkinlikler göstermişlerdir. Bu süre içinde bu kadroların oluşturdukları politik örgütlenmeler ile TKP ve TİP farklı hatta birbirine zıt politikalar geliştirdiler. Bunda bir dizi etkenin yanısıra dünya komünist hareketi içindeki ayrışmanın da önemli bir rolü oldu. Bu

günde TİP ve TKP Sosyalist Parti arasında düşünce ve politika düzeyinde bir dizi farklar vardır. Ama bundan daha önemlisi şudur: Ortak temeller güçlenmeye başlamıştır. Kuşkusuz ileriye yönelik bu iyimser öngörüyle gerçekleştirilmek bundan sonra iki tarafın alacağı tutuma bağlı olacaktır. Bu tek yanlı bir sorun değildir. Biz bütün diğer sol güçlerle olduğu gibi bu partiyle de olumlu ilişkiler geliştirmeye açığız. Sosyalist Parti'yi kuran ve destek-

leyen kadroların, TİP ve TKP Genel Sekreterler Nihat Sargın ve Haydar Kutlu ile dayanışma göstermelerini ve TBKP'nin legal olarak kurulabilmesini desteklediklerini açıklamış olmalarını hem Türkiye'nin demokratikleştirilmesi açısından önem taşıyan bir yaklaşım hem de sol içi ilişkilerin gelişmesi açısından olumlu bir işaret olarak değerlendirebiliriz.

TİP adına Osman Sakalsız
TKP adına Mehmet Karaca

İki ülke ilişkilerinde olumlu bir adım

DAVOS

Baştarafı 1. sayfada

lamladık ve bunun doğru bir hareket olduğunu sanıyoruz. Hem Yunanistan hem de Türkiye'nin, iki tarafın da bu diyalogta samimi olması gerektiği düşüncesindeyiz. Bu diyaloga ne NATO'nun ne de ABD'nin müdahalesinin olması gerektiği düşüncesindeyiz. Aynı zamanda bu diyalogun şovenist tutumlardan kurtulması gerekir.”

Şimdi esas olan ve vakit kaybedilmeksizin geliştirilmesi gereken, atılan adımın somut girişimlerle geliştirilmesi; halklararası dostluğun çok yönlü geliştirilmesi yönünde somut adımların atılmasıdır. TİP ve TKP Merkez Komitelerinin 6 Şubat 1988 tarihli ortak açıklamasında da belirtildiği gibi, şimdi iki ülke arasındaki sorunların çözümü yolunda hangi ilkeler temelinde ortak bir yaklaşımın olması gerektiği konusunda ve atılmış olan adımın ilettilmesi için halkımızın ve barıştan yana tüm politik güçlerin ağırlıklarını koymaları, çaba

larını birleştirmeleri gerekiyor.

Türkiye ve Yunanistan arasındaki karşılıklı sorunların çözümü yolunda yaklaşımın ne olması gerektiği, Türkiye'nin dış politikası, komşularıyla ilişkileri konusunda, ülkedeki tüm politik güçlerin arasında bir diyalogun başlatılması dünyamızdaki son gelişmelerle daha da bir önem ve ciddiyet kazanmıştır. Böylesi bir süreçte Özal hükümetinin, SHP'nin dış politika konusundaki meclis önergesini reddetmesi anlaşılır bir tutum değildir.

Artık ülkemizdeki barış ve demokrasi güçleri her konuda olduğu gibi ülkemizin temel sorunu ulusal güvenlik, dış politika konularının kapalı kapılar ardında kotarılması karşısında, dünyada ve ülkemizde ortaya çıkan her türlü olanağı değerlendirerek ve kullanarak, bu süreci ilerletme yolunda olumlu fırsatlara ve zemine dünden daha fazla sahiptir.

MALİ ÖZVERİ KAMPANYASI

Hilt	50 F.Fr.	Halit	400	Şakir Han	600
Hasse	100	Sevim	400	H.B	200
FKP Forboch	800	Haydar	400	Nörrebüro	245
Zonguldak madeni	1000	Ayfer	400	Özgür Deniz	500
Yozgatlı	50	Şefik	400	Cemo	200
Maraş	200	Aynur	400	Lale	100
Karslı İşçi	200	Hayriye	400	Yıldız	300
Kemal	1500	Ahmet	400	Gül	50
MALİ ÖZVERİ KAMPANYASI (13)		Emin	400	Adiloş	100
İsveç	100.000	Aygül	500	Kıbar	200
Toplam	(İsveç kronu)	Selim	500	Yoldaş	200
Hollanda Rotterdam	3300 Hol. Florini	Selim	500	Erkan	200
BATI BERLİN		Ali	500	Yeni Çağ	Bir altın bilezik
Çınar	575 DM	Zeliha	500	Eray	200
Gençler	740	Gül	400	Baykal	200
Selma	150	Bahriye	200	İsfan	300
Naciye	150	Cezmi	200	Doğan	200
Sıla	770	Umut	500	İsrafil	40
İzmirli	100	Selma	500		1640
Göçmen	600	Nezih	400	Boran	16000 Türk Lirası
İşçi	650	Cevval	300		
Yener	1 altın yüzük	İsmail	500	Avusturalya'dan	1000 Kron
Toplam	3735 DM	Gazi	400		
MALİ ÖZVERİ KAMPANYASI (14)		Birgül	400		
DANİMARKA		İshoy dayanışma top.	1630		
Beyhan	1.000 DK Kr.	Albertslund	"		
		Husum	"		
		Brøndby	"		
		Österbüro	"		
		Hayrettin Işık	200		

Dayanışma kampanyası devam ediyor.

"Görüşmeden her iki taraf ve barış kazançlı çıkmıştır"

Baştarafı 1. sayfada

iki ülkenin arabuluculuğu ile değil doğrudan ilişkiler yoluyla çözülebileceğinin açığa çıkmış olmasıdır. Bu, Yunanistan gibi Türkiye'nin de NATO içerisinde daha fazla ulusal çıkarlardan yana bir politika izlemesinin olanaklı olduğunu ortaya koyması bakımından da önem taşımaktadır.

Üçüncüsü, uluslararası alanda nükleer silahsızlanma doğrultusunda somut adımlar atılmakta, aynı zamanda bölgesel çatışmaların diyalog ve uzlaşma yoluyla çözümü eğiliminin güçlenmekte olduğu bir dönemde bu görüşmenin kazandığı önemdir. Böylece bu görüşmenin sonuçlarının bölgemiz çapında barışı güçlendirme sürecine yapacağı katkının uluslararası alanda olumlu etkisi de söz konusu oluyor.

Bütün bu olumlu nitelikleriyle Türkiye-Yunanistan tepe görüşmesi her iki ülke halkının ve dünyada barıştan yana herkesin onayını almıştır. Bu görüşmede kaybeden taraf yoktur, her iki taraf ve barış kazançlı çıkmıştır.

TİP ve TKP şimdikiye kadar olduğu gibi bundan böyle de iki ülke arasında barışı ve yumuşamayı güçlendirici bütün girişimleri destekleyeceklerdir.

Barıştan yana herkesin birleştiği bir diğer nokta da bu olumlu başlangıcın atılan adıma somut bir öz kazandırılarak kararlılıkla sürdürülmesinin gereğidir. Bu konuda henüz bir dizi belirsizlikler vardır.

Öncelikle iki ülke arasındaki anlaşmazlık konularının hangi ilkeler teme-

linde çözüme kavuşturulacağı üzerine ortak bir yaklaşımın oluşması gerekmektedir. TKP ve TİP Ege denizi ile ilgili anlaşmazlığın uluslararası hukuk ve pratik temelinde, uluslararası anlaşmalar çerçevesinde, ancak aynı zamanda karşılıklı ulusal çıkarları dikkate alan hakkaniyet ilkesi temelinde çözümünü savunuyor.

İkincisi, iki ülke başbakanının görüşmesinde saptanan diyalog yöntemi ancak her iki tarafın uzlaşmaya açık ve karşılıklı ödünler vermeye hazır olması durumunda sonuç alıcı olabilir. Bu yaklaşımın hem Türkiye hem de Yunanistan tarafından benimsenmesi bundan sonra yürüyecek diyalogun başansı için vazgeçilmez önkoşuldur.

Üçüncü önemli nokta her iki ülkenin politik kültürü ile ilgilidir. İki ülkede öyle bir ortam yaratılmalıdır ki savaş kışkırtıcı şövenist propaganda, gerginliğin tırmandırılması için düzenlenen provokasyon ve kampanyalar, kim yapsa yapsın etkisiz kalmaya mahkum olsun. Her iki ülkenin sağduyulu politik güçleri arasında bu doğrultuda ortak bir mutabakat sağlanmalı ve basın yayın araçları bu anlamda yayın etkinliklerini güçlendirmelidirler. İki ülke arasında çok yönlü kültürel ilişkiler geliştirilmelidir. TİP ve TKP, halklararası dostluğun güçlenmesi yönündeki tüm girişimleri bugüne kadar olduğu gibi aktif destekleyecektir.

"İnsan hakları ve düşünce özgürlüğünün tümüyle uygulanmasını istiyoruz..."

Baştarafı 2. sayfada

protesto ettiler. Türkiye'de demokrasinin kurulmasının önünde büyük bir engel teşkil eden bu utanç verici olayın son bulmasını, H.Kutlu ve N.Sargın'ın şartsız serbest bırakılmasını talep eden öğrenciler Kenan Evren ve Turgut Özal'ın şahsına yazılı 650 imzalı dilekçeyi bir delegasyon oluşturarak Sofya Türkiye Büyükelçiliği'ne teslim ettiler. Bir örneğinin de Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu, Avrupa Ekonomik Topluluğu, Avrupa Parlamentosu ve Uluslararası Af Örgütü'ne gönderilen dilekçede şöyle denilmekte:

Sayın K.Evren

Sayın T.Özal

Suriye, Irak, İsrail, Filistin, Sudan, İsveç, Güney Yemen, Kongo, Malî, Madagaskar, Afganistan, Lübnan, Gana, Lesoto, Nikaragua, El Salvador, Bangladeş,

Ürdün, Angola, Senegal, Cezayir, Şili, Yemen, Yunanistan, Meksika, Zimbabve, Avusturya, Benin, Kolombiya, Laos, Kamboçya, Umman, Tunus, İran, Portekiz, Fas, Bahreyn, Tanzanya, Kosta Rika, Mısır, Güney Afrika, Nijerya, Nepal, ve diğer ülkelerin öğrencileri adına, ana vatanlarına döner dönmez Ankara havaalanına tutuklanan yurtseverler H.Kutlu ve N.Sargın ile kuvvetli dayanışmamızı belirtiriz.

Bu baskıcı hareket kamu ve insan haklarına ve Türk hükümetinin ve basının Türkiye'de demokrasi olduğu yönünde açıklamalarına terstir.

Son alınan haberlere göre, işkence gördükleri öğrenilen H.Kutlu ve N.Sargın'ın akıbetlerinden endişe duyduğumuzu ifade ederek, en kısa zamanda serbest bırakılmalarını talep ederiz.

İki ülke arasındaki tepe görüşmesi doğru yolda atılmış bir adımdır. Bu adım somut bir öze doldurulması ve ilerletilmesi için halkımızın ve barıştan yana tüm politik güçlerin yapıcı ve eleştireci bir tutumla bu yönde ağırlıklarını koymaları ve çabalarını birleştirmeleri gerekiyor. Bu sürecin ilerlemesi ülkenin demokratikleştirilmesi için de daha olumlu koşullar yaratacaktır.

6 Şubat 1988

Yunanistan'da Kutlu ve Sargın'la dayanışma etkinlikleri

Neo Psihiko, Pasok, Yeni Demokrasi, Yunan Solu ve Yunanistan Komünist Partisi yerel örgütleri "Kutlu ve Sargın'a Özgürlük ve Dayanışma" ortak toplantısı düzenlediler.

Kutlu ve Sargın'a Özgürlük Komitesi üyesi, yazar ve avukat Yannis Haracides, Psihiko belediye başkanı (Yeni Demokrasi Partisi) dört partinin yerel düzeyde yetkilileri ve TDB-Türkiye Demokratlar Birliği temsilcisinin katıldığı toplantıda partiler adına birer konuşma yapıldı. Slayt gösterisi ve şiirlerin okunduğu toplantının sonunda şu kararlar alındı:

- Türkiye Büyükelçiliğine protesto mesajı gönderilmesi,

- BM'ye mesaj gönderilmesi,

- Özgürlük komitesine destek verilmesi.

Bu, dört partinin birlikte düzenlediği ilk toplantıydı. Fledelziya Kültür Merkezi Türkiye ve Filistin halklarıyla dayanışma gecesi düzenledi. Bu toplantıya TDB adına konuşmacı ve folklor ekibi katıldı.

Korğu adasında yerel "Kutlu ve Sargın'a Özgürlük Komitesi" bir dayanışma toplantısı düzenledi. 200'e yakın kişinin izlediği toplantıda YKP, Pasok, İÇ Komünist Partisi ve çeşitli yığın örgütleri başkanları da yer aldı.

DÜZELTME

Yeni Yol'un geçen sayısında, 9. sayfada "İnsan hakları ve demokrasi için çağrı" başlıklı yazının devamında dizgi hatası olmuştur. Sayfanın 3. sütun 2. paragrafının doğrusu şöyledir:

Tüm bu girişimler, daha güçlü bir potansiyelin, iş, ekmek ve özgürlükler için geniş hareketliliklerin, eylemlerin taşıyıcısı, güçlendirici etkeni oluyorlar... Bu açıdan sözkonusu girişimler ne kadar etkin, destek görür ve gelişebilirse, barış ve demokrasi mücadelesindeki daha aktif çıkışların, eylemliliklerin koşulları da oluşabilir. Şimdi eksik olan, geliştirilmesi gereken budur.

“Sayın Kırcı, Kürt yurttaşlarımıza İsviçre’de İtalyanca ya da Romanşça konuşanlar kadar özgürlük tanımaktan yana mısınız?”

Sosyal Demokrat Halkçı Parti İstanbul milletvekili Mehmet Ali Eren’in Meclis’teki konuşması geniş yankılar uyandırdı. Eren’in “Kürt sorunu tabu olmaktan, dokunulmaz olmaktan artık çıksın, konuyu Meclis tartışsın” sözleri tartışmalara yol açtı.

Bu tartışmalara, kamuoyuna yön veren gazetelere, yayın organlarına bakınca ne görüyoruz? En başta, büyük bir eşitsizlik, derin bir adaletsizlik görüyoruz. Çünkü tartışmada taraflar eşit olanaklara sahip değillerdir. Bir taraf, daha konuşmaya başlar başlamaz ağız kapatılmaya çalışılıyor. Nitekim SHP milletvekili Eren’in konuşmasına Meclis’in ANAP’lı çoğunluğu hemen sansür koyuvermiştir. Bir milletvekilinin konuşması, kamuoyuna doğru-dürüst yansıyamadan kaynağında boğulmuşdur.

Basına, kitle haberleşme araçlarına genellikle tek yanlı görüşler egemendir. Tek yanlılık, dolayısıyla düşüncüyü, görüş ufkunu daraltan bir kısırlık, kamuoyunun üzerine bir zebellah gibi çökmüştür. Bu bakımdan, konuya akılcı olmaktan çok, duygusal ve önyargılı biçimde yaklaşılmaktadır. Böyle bir durumda, ciddi bir sorunu akılcı ve soğukkanlı bir tarzda ele almak pek mümkün olamamaktadır.

Örneğin, ulusal sorunla ilgili olarak Mardin SHP milletvekili Ahmet Türk’ün İsviçre’yi örnek göstermesi, *Hürriyet* gazetesi yazarı Coşkun Kırcı’nın hemen ölçüsüzce tepkisine yol açabilmektedir. Sayın Kırcı, bir yandan “bilginin mutlak otoritesi”ne sığınıp, karşındakini küçümser bir üslup tutturmuşdur. Bir yandan da, muhatabında kasit aramakta, ona çoğunca imali, arada da yakışık almaz suçlamalar yöneltebilmektedir. Bu ise, kanımızca, Batı’yı tanımış, Türkiye’yi yıllarca dışarıda temsil etmiş deneyli bir diplomatın, aynı zamanda bir bilim adamı ve politikacının tavrına, uygarca bir tartışma üslubu ve adabına uygun düşmemektedir.

Biz bu yazımızda Sayın Kırcı’nın hiç değinmediği, tek yanlı olarak ele aldığı İsviçre’de ulusal sorun üzerine bazı bilgiler vermeye çalışacağız. Kürtçe konuşan her yurttaşımızın ve genel olarak kamuoyunun, İsviçre’de ulusal ilişkiler konusunda, Coşkun Kırcı’nın verdiği bilgilerin yanısıra, bu bilgileri de,

Mehmet ERGÜL

değerlendirip kanaat oluşturmasında, sanırsız, yarar vardır:

Dört resmi devlet dili

İsviçre’nin nüfusu, 6 milyon 300 bindir. Halkın % 65’i Almanca, % 18’i Fransızca, % 12’si İtalyanca, % 1’in biraz üzerindeki ise Romanşça denilen dilden konuşur. Her dört dil de, resmi devlet dilidir. İşte Sayın Kırcı’nın İsviçre’de milliyetleri, dilleri anlatırken, çok şey söyleyip de, nedense atladığı yer burasıdır. İsviçre’de 80 bin dolayında insan, Romanşça denilen dilin iki lehçesini konuşmaktadır. Bu 80 bin kişinin dili, resmi devlet dili statusündedir.

İsviçre’de 23 kanton, her kantonun kendi anayasası, meclisi ve hükümeti vardır. Ayrıca merkezi, federal bir hükümet vardır. Ülkede referanduma sunulan yasa tasarısı, toplam beş dilde basılır, halkın onayına sunulur. Sayın Kırcı, Türkiye’de değil referandumda halka Kürtçe başvurma, Kürtçe konuşan nüfusun kendi dilinde okuma-yazmasının bile yasak olduğunun elbette farkındadır. İsviçre’nin toplam nüfusundan çok sayıda insanın ana dilinin Kürtçe olduğu ülkemizde, konunun bu yana her nasılsa hiç değinmeden geçebilmektedir Sayın Kırcı.

Orduda Romanşça

“İsviçre’de daha 1900 yılında, subaylarla assubayların ertelerle Romanş dilinde konuşabilmeleri için tam özgürlük sağlanmıştır.” Lenin, Rene Henry adlı yazarın 1907 yılında Bern’de Fransızca basılmış “İsviçre ve Diller Sorunu” başlıklı kitabından bu aktarmayı yaptıktan sonra, İsviçre ile Norveç’i kastederek, “İleri ülkeler, gerçekten demokratik bir sistemde özgür ulusların nasıl barış içinde birlikte yaşadıklarını ya da barışçı yollarla birbirlerinden ayrıldıklarının örneğini göstermektedir.” diye yazar. Lenin, ulusal sorunun çözümünün bir yolunu “tutarlı demokrasi” olduğunu belirtir (*Toplu Yapılar*, Cilt 19, s. 91).

İsviçre kapitalist bir ülkedir. Her kapitalist ülkede olduğu gibi, bu ülkede de sınıflar, sınıflar arasında büyük eşitsizlikler ve sömürü vardır. Ancak İsviçre, ulusal sorununu 1797-1803 yılları arasında çözmüştür. Birçok kapita-

list ülkede ise ulusal sorun, burjuva devrimleri sırasında uygun ve adil bir çözüme kavuşmamıştır. Bunu çözebilmek, ancak sosyalizme geçtikten sonra mümkün olabilmektedir.

İsviçre’de yaşayan okurlarımız elbette daha iyi bilirlir ve yanlılarımız varsa düzeltereklerdir. Bu ülkede siyasal sistemin kusurlu birçok yanı vardır, ama, hiç değilse, ulusal ilişkilerden söz ederken yukarıda belirttiğimiz örneklerle de değinmek, herhalde asgari bir dürüstlük ve okura saygı gereğidir. Bunun için ille komünist, sosyalist olmak gerekmez. Herhangi bir gözlemci olmak, sanırsız, yeter.

Söylemeye belki gerek bile yok diye düşünülebilir ama, son bir örnek daha verelim: İsviçre’de komünist partisi serbesttir. İsviçre Emek Partisi’nin Almanca yayınlanan “Vorwärts” Fransızca yayınlanan “Voix Ouvrière”, İtalyan “Il Lavoratore” adlı gazeteleri vardır.

Bizde ise, Kürtçe alfabe yayınlamak, Kürtler konusunda bilimsel araştırma yapmak bile, ağır hapis cezalarını göze almayı gerektirir. Kürt yurttaşlarımızla ilgili araştırma, inceleme yapıp diye, dürüst ve cesur bir bilim adamı, Sayın İsmail Beşikçi onbir yıl hapis yatmıştır. Türkiye Birleşik Komünist Partisi’nin faaliyette bulunmasını legal olarak başlatmak için ülkeye dönen Haydar Kutlu ile Dr. Nihat Sargın ise ağır işkence görmüşlerdir. Komünist partisinin yasal çalışması yıllardır yasaklanmış, Kürt yurttaşlarımızın haklarını savundukları için komünistler yıllarca özgürlüklerinden yoksun bırakılmış, 1971 yılında Türkiye İşçi Partisi bu gerekçeyle kapatılmıştır.

Sayın Kırcı, Batı’da yıllarca ülkemizi temsil etmiş uygar bir insan olarak bilinir. Yazılarında, Batı’dan Batı’daki demokrasiden, İsviçre’den sık sık örnekler verir.

Ama sormakta haksız mıyız: Acaba Sayın Kırcı, Kürt yurttaşlarımıza İsviçre’de İtalyanca ya da Romanşça konuşanlar kadar özgürlük tanımaktan yana mıdır? Sayın Kırcı acaba Türkiye’li komünistlere İsviçre’li komünistler kadar özgürlük tanımaya razı mıdır?

Bu konulara değinmeden İsviçre’yi anlatırsınız belki... Ama ortaya çıkan şey gerçek bir İsviçre tablosu olmaz ki... □